

Отримано: 20 лютого 2022 р.

Прорецензовано: 11 березня 2022 р.

Прийнято до друку: 14 березня 2022 р.

e-mail: vorotnikova225@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2022-13(81)-336-340

Удовіченко Л. Г. Українська правоохоронна термінологія: сучасні тенденції типології. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острого: Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 336–340.

УДК: 811.161.2:001.4

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5953-2923>**Удовіченко Лілія Геннадіївна,**

аспірантка Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

УКРАЇНСЬКА ПРАВООХОРОННА ТЕРМІНОЛОГІЯ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТИПОЛОГІЇ

Аналіз наукових і лексикографічних праць показав, що до сьогодні українська правоохоронна термінологія як самостійна термінологічна галузь не вивчалася. Важливою складовою розбудови наукової системи мови правоохоронних органів є класифікація наукових понять і термінів, що сприятиме її логічному структуруванню й узагальненню.

У статті висвітлено теоретичне підґрунтя розмежування тематичних і лексико-семантичних груп лексичних одиниць на основі парадигматичних зв'язків, унаслідок чого надано перевагу тематичному групуванню української правоохоронної термінології, що продемонструє її цілісність як системи.

Запропоновано класифікацію правоохоронного термінокомплексу на основі тематичної та лексико-семантичної диференціації. Сформовані термінологічні групи репрезентують сфери адміністративного устрою, функційної діяльності правоохоронних органів, ступінь їх матеріального забезпечення, ознаки належності до поліції, трансформацію Нової української поліції тощо.

Зазначена стратегія дозволить унормувати правоохоронну термінологію як спеціалізовану систему понять, що забезпечує потреби фахової поліційної діяльності.

Ключові слова: українська правоохоронна термінологія (УПТ), правоохоронні терміни, військова термінологія, юридична термінологія, тематична група, лексико-семантична група, класифікація.

Liliia Udovichenko,

a postgraduate student at H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

UKRAINIAN LAW-ENFORCEMENT TERMINOLOGY: CURRENT TRENDS IN TYPOLOGY

Analysis of scientific and lexicographic researches showed that Ukrainian law-enforcement terminology as an independent terminological branch had not been studied up to now. An important element in the development of the scientific system of the language of law-enforcement authorities is the classification of scientific concepts and terms, which facilitates its logical structuring and generalization.

The article reflects the theoretical framework of the differentiation between thematic and lexical-semantic groups of lexical units on the basis of paradigmatic relations, therefore a preference is made for thematic grouping of Ukrainian law-enforcement terminology, demonstrating its integrity as a system.

The following classification of law-enforcement terminology is developed on the basis of thematic and lexical-semantic differentiation. Defined terminological groups represent the areas of administrative arrangement, functional activity of law enforcement authorities, degree of their material support, signs of belonging to the police, transformation of the New Ukrainian Police, etc. In particular, the following terminological groups are emphasized: "Administrative Arrangement", "Service Activity", "Police Teams, Police greetings", "Administrative regulatory documents", "Signs of Belonging to the Police, "Military Uniform", "Weaponization", "Preventive Measures", "Enforcement Actions", "Institute of Prosecution and Witnesses", "Law-Enforcement Intelligence-Gathering Activities", "Cyberpolice", "Police and Medical Measures", "Official Misconduct and Punishment", "Encouragement". Within the context of certain thematic groups, lexical-semantic groups are identified. In particular, the thematic group "Signs of Belonging to the Police" is grouped by lexical-semantic subgroups, such as Symbolics, Departmental Insignia, Special Ranks; "Military Uniform" – Headgear, Overgarment, Underwear, Shoes, Equipment, Fittings, Distinctive Insignia; "Weaponization" – Ammunition, Weapons, Devices and other Protective Equipment, Impact Munition, etc.

The specified strategy allows standardizing Ukrainian law-enforcement terminology as a specialized system of concepts that meets the needs of professional police activity.

Keywords: Ukrainian law-enforcement terminology, law-enforcement terms, military terminology, legal terminology, thematic group, lexical-semantic groups, classification.

Реформа української міліції в Національну поліцію зумовила не лише новий вектор діяльності правоохоронних органів, а й поповнення українського лексикону новими термінами, зокрема формування національної фахової терміносистеми.

Військова термінологія була предметом уваги вчених різних часів, зокрема в різних аспектах її вивчали: Г. Халимоненко (1993 р.) (тюркська військова лексика в мовленні українського козацтва), М. Капустянський (1993 р.) (військові звання), Т. Михайленко (1996 р.) (інтра- та екстралінгвальні аспекти формування й функціонування військової терміносистеми в національних мовах), Л. Туровська (Мурашко) (1997; 2005 рр.) (українська військова лексика в її історичному розвитку на матеріалі військових звань та посад), Я. Рибалка (1998 р.) (структура тематичної групи "військова лексика козацтва" в українській мові XVI–XVII ст.), В. Карачун (2000 р.) (українська військова термінологія), Я. Яремко (2012; 2014 рр.) (формування української військової термінології на матеріалі номінацій видів зброї та обладунків), І. Литовченко (2016 р.) (динамічні процеси у військовій лексиці української мови на матеріалі назв зброї, амуніції, споруд) тощо.

Правоохоронна терміносистема консолідує терміни військової та юридичної галузей, що послугуються фаховими словниками, найбільш поширеними серед яких є словники *військової термінології, зокрема такі:* "Военный энциклопедический словарь" (ред. С. Ф. Ахромеев, 1986 р.), А. Бурячок, М. Демський, Б. Якимович "Російсько-український словник для військовиків" (1995 р.), В. Карачун, І. Черненко, С. Чиж "Російсько-українсько-англійський військовий словник", за загальним редагуванням генерал-майора А. Огарка (2001 р.), О. М. Шмаков "Словник офіцера внутрішніх військ з воєнно-наукових питань" (2005 р.), Ж. Безасье, О. Блінов, М. Вовк та ін. "Словник професійної термінології для майбутніх фахівців Національної гвардії України" (2016 р.), Л. Туровська "Російсько-український та українсько-російський

словник військової справи” (2018 р.); *юридичної термінології*: “Русско-украинский словарь юридической терминологии” за заг. ред. Б. Бабія (бл. 30000 слів) (1985 р.), С. Воробйова, Ю. Зайцев, Н. Соломашенко “Російсько-українсько-англійський словник правничої термінології. Труднощі терміновживання” (1994 р.), Г. Онуфрієнко “Навчальний російсько-український словник фахової термінології для правників (понад 2200 терміноодиниць)” (2001 р.), В. Гіжевський та ін. “Популярна юридична енциклопедія” (2002 р.), В. Гончаренко “Юридичні терміни: тлумачий словник” (2004 р.), Л. Мисик “Українсько-англійський та англо-український словник правничої термінології” (2005 р.), В. Гончаренко “Правознавство. Словник термінів” (2007 р.), В. Муравйова, Л. Шевченко “Англо-український словник міжнародного, порівняльного і європейського права” (2009 р.), О. Беліков “Тлумачний словник найсучасніших юридичних термінів” (2011 р.) тощо.

Зазначимо, що на сьогодні фахові словники УПТ відсутні, однак наявні деякі напрацювання в зазначеній сфері, зокрема “Антологія української юридичної думки. У 6 т.” (гол. ред. Ю. Шемшученко). Том 5: Поліцейське та адміністративне право (відп. редактори Ю. Римаренко, В. Авер’янов, 2003 р.), “Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т.” (від. ред. Ю. Римаренко, Я. Кондратьєв, Ю. Шемшученко, 2003 р.).

Дотримуємося думки про виокремлення *української правоохоронної термінології* (УПТ) як такої, що є симбіозом термінології військової справи й законодавства держави, й визначаємо її як *сукупність термінів, що обслуговують діяльність центрального органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку*.

Склад УПТ непостійний, оскільки вона безперервно змінюється через зникнення з ужитку слів на позначення деякого озброєння, посад, спеціальних звань, трансформацію наявних значень і появу нових, поповнення новими термінами, у зв’язку з реорганізацією поліційних органів, діяльністю нової професійної команди, ухваленням нового законодавства, міжнародним впливом і взагалі стрімкою зміною реалій життя. Зважаючи на вищесказане, зазначмо, що сучасна УПТ потребує ґрунтовного вивчення та класифікації, що й зумовлює **актуальність** зазначеної проблематики.

Мета цієї наукової розвідки – проаналізувати чинну УПТ, зробити спробу системного впорядкування за тематичними й лексико-семантичними групами.

Важливою складовою розбудови наукової системи мови правоохоронних органів є класифікація наукових понять і термінів. Сучасне українське термінознавство репрезентує усталений напрям дослідження галузевих терміносистем.

Термінологи чітко визначають два різні підходи до вивчення семантичної системи науково-технічних термінів: логічний і лінгвістичний. На думку З. Куньч, “систематизація термінології будь-якої галузі знання на основі логічного підходу передбачає виявлення ієрархії наукових понять і створення тематичної класифікації термінів” (Куньч, 2006: 57). Дослідники, характеризуючи терміни, акцентують увагу на співвідношенні слова з поняттями певної галузі знання, “адже терміни служать не лише для номінації певних наукових понять, а й передають зв’язки між ними, родо-видові ознаки, характеризують частину і ціле, суміжність у просторі або в часі тощо” (Куньч, 2006: 56).

У сучасному мовознавстві часто ототожнюють угруповання мовних одиниць, побудованих на основі парадигматичних зв’язків, зокрема таких, як *лексико-семантична* (семантична) й *тематична* (лексико-тематична) групи.

У процесі всебічного аналізу лексико-семантичної системи української мови Л. А. Лисиченко констатує, що тематичні групи – це “слова різних частин мови, об’єднані спільним відрізком дійсності” (Лисиченко, 1997: 129). На думку Ж. П. Соколовської, “особливість тематичної групи полягає в тому, що вона, з одного боку, виділяється на основі логічного членування широкого поняття, а з іншого боку, – на основі того, як це поняття членується, і логікою мови – значеннями слова” (Соколовская, 1979: 98). Лексико-семантичні групи розуміють як “об’єднання двох, кількох або багатьох слів за їх лексичним значенням” (Синегуб, 2017: 132). Л. М. Васильєв уважає, що “лексико-семантична група – це будь-який семантичний клас слів (лексем), об’єднаних хоча б однією спільною лексичною парадигматичною семою” (Васильєв, 1971: 56). Однак Т. І. Крехно розглядає лексико-семантичну групу як “лексичну множину різноструктурних одиниць, сформовану на підставі спільності семантичного ядра, що зумовлює взаємозалежність і взаємовідношення елементів групи як одиниць мовної системи” (Крехно, 2005: 25). Підтримуємо думку, що “об’єднання слів у тематичну групу здійснюється на основі подібності функцій позначуваних словами предметів і процесів в одній конкретній чи різних мовах” (Микульчик, 2016: 93).

Тематичні й семантичні групи лексичних одиниць мають як подібні, так і відмінні ознаки. На думку О. Гурко, “спільним для цих груп є те, що вони виражають об’єктивну дійсність, а відмінність виявляється у відношеннях між мовними одиницями, які об’єднані в ту чи іншу групу” (Гурко, 2011: 68). Л. Кобець, зі свого боку, зазначає, що “визначення внутрішніх границь лексико-семантичних груп устанавлюється з урахуванням як лінгвістичних, так і екстралінгвальних факторів” (Кобець, 2012: 132).

Надаємо перевагу тематичній класифікації як такої, що вирізняє правоохоронні терміни з-поміж інших та віддзеркалює правоохоронну систему як цілісну, тому пропонуємо виокремити деякі тематичні групи зазначених термінів.

Адміністративний устрій як організація діяльності найвищого рівня, – невід’ємна складова забезпечення найбільш оптимального виконання завдань і здійснення функцій центрального органу виконавчої влади – поліції.

“Адміністративний устрій”: *центральный орган управління поліцією, територіальний орган поліції, керівник, перший заступник керівника, заступник керівника, державні службовці, начальник відділу, структурний підрозділ, безпосередній керівник, підлеглий, Головне управління Національної поліції*.

Завданням правоохоронних органів є постійне, активне, узгоджене за цілями, завданнями, місцем і часом виконання поставлених завдань, зокрема забезпечення громадської безпеки та публічного порядку, охорони й захисту прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави, протидії злочинності тощо, що й становить службову діяльність.

“Службова діяльність”: *службова дисципліна, службова активність, службові повноваження, службові обов’язки, несення служби, службове майно, службова інформація, службова діяльність, службове розслідування, проходження служби, дії й бездіяльність поліцейського, віддавати наказ, забезпечення публічної безпеки й порядку, профілактичні заходи, патрулювання, нагляд, внутрішній розпорядок*.

Оскільки поліційні органи є напіввнесітованими організаціями, то вони увібрали в себе традиції військових команд, вітання, а також загальнонаціональних гасел. Переважно це стосується процесу підготовки курсантів системи Міністерства внутрішніх справ, а також формул вітання поліцейськими керівників або старших за спеціальним званням.

“Поліційні команди, вітання поліцейських”: “Слава Україні!”, “Героям слава!”, “Стій!”, “Ставай!”, “Рівняйся!”, “Підійом!”, “Відбий!”, “Струнок!”, “Вільно!”, “Відставити!”, “Кругом!”, “Кроком руш!”, “Рівняння ліворуч!”, “Рівняння праворуч!”, “Шикуйся!”, “Вийти зі строю!”.

В організаційно-розрахункових документах втілюється ефективна діяльність правоохоронних органів, що забезпечує реалізацію поставлених перед ними завдань, одержання максимального ефекту від діяльності.

“Організаційно-розрахункові документи”: Дисциплінарний статут, Присяга поліцейського, штатний розпис (штат), кошторис поліції, наказ, доручення, службовий лист, рапорт, ініціативний рапорт, закони, акти, Конституція України, посадова інструкція, номенклатура, положення, клопотання, скарга.

Для ідентифікації правоохоронців з-поміж інших військових формувань України, підтвердження належності до органів поліції, розрізнення спеціального звання, а також чину чи посади носія існують певні ознаки належності, що мають свою специфіку.

“Ознаки належності до поліції”: символіка поліції, однострій поліцейських, форма одягу, цивільний одяг (взуття), парадно-вихідна форма, повсякденна форма, спеціальна форма, спеціальні звання, відомчі відзнаки, спеціальний жетон та службове посвідчення.

У межах зазначеної тематичної групи можна виокремити такі лексико-семантичні групи:

Символіка: емблема Національної поліції України, прапор Національної поліції України, службовий прапор територіального органу, науково-дослідної установи Національної поліції України, штандарт керівника Національної поліції України.

Відомчі відзнаки: подяка Національної поліції України, грамота Національної поліції України, почесна грамота Національної поліції України, нагрудний знак “Знак Пошани”, медаль “10 років сумлінної служби”, медаль “15 років сумлінної служби”, медаль “20 років сумлінної служби”, медаль “Ветеран служби”.

Спеціальні звання: рядовий, капрал, сержант, старший сержант, молодший лейтенант, лейтенант, старший лейтенант, капітан, підполковник, полковник, генерал поліції третього рангу, генерал поліції другого рангу, генерал поліції першого рангу, спеціальне звання, спеціальні звання молодшого складу поліції, спеціальні звання середнього складу поліції, спеціальні звання вищого складу поліції.

У межах тематичної групи **“Однострій”** визначаємо такі лексико-семантичні групи: головні убори, верхній одяг, білизна, взуття, спорядження, фурнітура, знаки розрізнення.

Головні убори: шапка-вушанка, шапка-вушанка типу А, шапка-вушанка типу В, шапка флісова, шапка зимова трикотажна, кашкет, кашкет типу А, кашкет типу Б, кашкет типу В, кепі, берет, шапка-маска зимова, шапка-маска літня

Верхній одяг: пальто зимове, плащ, плащ жіночий, куртка зимова, напівкомбінезон зимовий, костюм (куртка, брюки) спеціального призначення, комбінезон тактичний зимовий, брюки жіночі, сорочка трикотажна з короткими рукавами, галстук, галстук жіночий.

Білизна: фуфайка з довгими рукавами, фуфайка з короткими рукавами, фуфайка без рукавів, костюм флісовий, термобілизна, шкарпетки.

Взуття: черевики з високими берцями, черевики, чоботи вологостійкі, взуття цивільного зразка (черевики, напівчеревики, туфлі, чоботи, напівчоботи).

Спорядження: плащ-накидка, костюм (куртка, штани) маскувальний, рукавички штурмові, жилет спеціальний, жилет розвантажувальний, розвантажувальна поясна система з підсумками, рюкзак тактичний, мішок спальний, килимок теплоізолюючий, ремінь для поясного спорядження.

Фурнітура: затискач для галстука, кокарда, філігранний ремінець, аксельбант, гудзики.

Знаки розрізнення: нарукавний знак “Поліція”, погони, нарукавні знаки органів та підрозділів (закладів, установ) поліції.

Поліції для ефективного здійснення своїх безпосередніх обов’язків, зокрема забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку, законодавством передбачено застосування озброєння. Тематична група правоохоронних термінів **“Озброєння”** також має лексико-семантичні групи, такі як:

Боеприпаси – патрони до стрілецької зброї, гранати, постріли, вибухові речовини, засоби ініціювання (підриву).

Зброя – пістолети, револьвери, пістолети-кулемети, ручні кулемети, автомати, снайперські та спортивні гвинтівки, штурмові гвинтівки, гранатомети (у тому числі автоматичні та станкові), навчальні/учбові пістолети, автомати та кулемети.

Прилади та інші захисне спорядження – загальновійськові протигази, засоби захисту органів дихання та шкіри, оптичні прилади, запасні інструменти, приладдя та спорядження до зброї.

Спеціальні засоби: гумові та пластикові кийки; електрошокові пристрої контактної та контактнo-дистанційної дії; засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв’язування тощо); засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії; засоби примусової зупинки транспорту; службові собаки та службові коні; пристрої, гранати та боеприпаси світлозвукової дії; пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень; водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

Правоохоронні органи задля забезпечення виконання покладених на них обов’язків у своїй діяльності застосовують превентивні або примусові дії. Отже, відповідно виокремлюємо такі дві тематичні групи термінів:

“Превентивні заходи”: перевірка документів особи; опитування особи; поверхнева перевірка й огляд; зупинення транспортного засобу; вимога залишити місце й обмеження доступу до визначеної території; обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ.

“Заходи примусу”: фізичний вплив (сила); застосування спеціальних засобів, застосування вогнепальної зброї: див. **“Озброєння”:** Спеціальні засоби.

Певні органи й підрозділи Національної поліції України покликані запобігати кримінальним правопорушенням, сприяти їх виявленню та розслідуванню, вони безпосередньо беруть участь у встановленні самої події кримінального правопорушення, винуватості або невинуватості певних осіб у його вчиненні. Виокремимо наступні тематичні групи, що стосуються означеної діяльності.

“Інститут обвинувачення й свідків”: звинувачення, покарання, звільнення, ув'язнення, свідчення, свідок події, очевидець події, злочинний, незаконний, злочинець, злочинність, опитування, прямі й побічні (непрямі) докази, обвинувальні й виправдувальні докази, особисті й речові докази.

“Оперативно-розшукова діяльність і розслідування”: протиправні посягання, правопорушення, неправомірні дії, оперативна група, діяння, вбивство, кримінальне правопорушення, органи досудового розслідування Національної поліції України, притягнення до встановленої законодавством відповідальності, досудове розслідування, слідчий, слідчо-оперативна група.

Сучасні реалії сприяють не лише позитивним змінам. З розвитком інформаційного простору загострюється, вдосконалюється й трансформується кіберзлочинність, тому в структурі Національної поліції України виникла потреба створення нового структурного підрозділу кіберполіції. Зважаючи на те, що це новостворений підрозділ, функціює з 2015 року, з'явилася значна кількість термінів, що потрібні для роботи зазначених правоохоронних органів.

“Кіберполіція”: конфіденційні дані, багатосимвольні паролі, схеми зловмисників, фейкові збори, зламати акаунт, аферисти блокувати, авторизаційні дані акаунта, фішингові посилання, сумнівне гіперпосилання, двофакторна автентифікація, скімінг (шимінг), кардінг, кейш-трапінг, фішинг, онлайн-шахрайство, кардішарінг, піратство.

Медичний досвід наших спеціалістів невід'ємна складова діяльності поліції, адже кожного дня правоохоронці можуть зіштовхнутися зі злочинцями, правопорушниками і, відповідно, травмами.

“Поліційно-медичні заходи”: евакуація поранених; труп; забій органів; травма голови; перелом кісток; кульове поранення; медична допомога; перша (невідкладна) допомога; психологічна шкода; фізична шкода; ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані; тяжкі тілесні ушкодження.

Всупереч тому, що правоохоронні органи покликані дотримуватися у своїй діяльності принципів верховенства права, зазначені державні службовці вчиняють проступки, тому система виробила критерії диференціювання цих проступків, способи покарання й способи запобігання вчиненню нових дисциплінарних проступків.

“Службовий проступок і покарання”: дисциплінарне стягнення, перевищення повноважень, неухильне виконання, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарний проступок, догана, сувора догана, пониження у спеціальному званні, звільнення з посади; звільнення зі служби в поліції.

Заохочення є засобом підтримання службової дисципліни, що полягає у відзначенні поліцейського за успішне виконання ним обов'язків, а також за інші заслуги перед державою та суспільством.

“Заохочення”: грошове забезпечення, грошова винагорода, відомчі заохочувальні відзнаки Національної поліції України, цінний подарунок, занесення на дошку пошани, дострокове присвоєння чергового спеціального звання, відомча заохочувальна відзнака Міністерства внутрішніх справ України.

Зважаючи на вищевикладене, зазначмо, що запропонована класифікація не претендує на вичерпність, адже тематичне й лексико-семантичне групування лексем здійснюється майже умовно. Н. Яценко це пояснює тим, що “між виокремленими групами не можна визначити чітких меж. Це свідчить про відкритий характер тематичних і, надто, лексико-семантичних груп” (Яценко, 2007: 7).

Отже, спроба тематичного групування УПТ є доказом динамічності й розвитку термінології як системи, а також того, що УПТ як окрема терміногалузь на сьогодні малодосліджена, тому потребує подальшого наукового опрацювання.

Література:

1. Васильев Л. М. Теория семантических полей. *Вопросы языкознания*. 1971. № 5. С. 105–113.
2. Гурко О. В. Семантична структура термінолексики графічного дизайну. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*. 2011. Вип. 10. С. 66–73.
3. Кобець Л. К. Лексико-семантична група як складник лексико-семантичної системи. *Мова і культура*. 2012. Вип. 15. Т. 4. С. 129–135.
4. Крехно Т. І. Історія ЛСГ “плати – податки – повинності” в українській мові XV–XVIII ст. (на матеріалах українських пам'яток): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2005. 19 с.
5. Кун'я З. Українська риторична термінологія: історія і сучасність: монографія. Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2006. 216 с.
6. Лисиченко Л. А. Лексико-семантична система української мови Харків: Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 1997. 131 с.
7. Микільчик Р. Тематична класифікація фізичних термінів-епонімів. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Проблеми української термінології. 2016. № 842. С. 92–95.
8. Синегуб Я. В. До питання про класифікацію української соціологічної термінології. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: збірник наукових праць. Серія “Філологія”*. Вип. 77. Харків, 2017. С. 155–160.
9. Соколовская Ж. П. Система в лексической семантике (анализ семантической структуры слова). Київ: Вища школа, 1979. 192 с.
10. Яценко Н. О. Назви військової форми одягу в українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2007. 20 с.

References

1. Vasilev L. M. Teoriya semanticheskikh polej [Theory of semantic fields]. *Voprosy yazykoznanija [Questions of linguistics]*. 1971. № 5. S. 105–113. [in Russian].
2. Hurko O. V. Semantichna struktura terminoleksyky hrafichnogo dizaynu [The semantic structure of the terminology is similar to design]. *Doslidzhennya z leksykologiyi i hramatyky ukrayins'koyi movy [Research in lexicology and grammar of the Ukrainian language]*. 2011. Vyp. 10. S. 66–73. [in Ukrainian].
3. Kobets' L. K. Leksyko-semantichna hrupa yak skladnyk leksyko-semantichnoyi systemy [Lexical-semantic group as a component of lexical-semantic system]. *Mova i kul'tura [Language and culture]*. 2012. Vyp. 15. T. 4. S. 129–135. [in Ukrainian].
4. Krekhnо T. I. Istoriya LSH “platy – podatky – povynnosti” v ukrayins'koyi movi XV–XVIII st. (na materialakh ukrayins'kykh pam'yatok) [History of the LSG “pay – tax – duty” in the Ukrainian language of the XV–XVIII centuries (based on Ukrainian monuments)]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kharkiv, 2005. 19 s. [in Ukrainian].
5. Kun'ch Z. Ukrayins'ka rytorychna terminolohiya: istoriya i suchasnist' [Ukrainian rhetorical terminology: history and modernity]: monohrafiya. L'viv: Vydavnytstvo Natsional'noho universytetu “L'vivs'ka politekhnikha”, 2006. 216 s. [in Ukrainian].

6. Lysychenko L. A. *Leksyko-semantychna systema ukrayins'koyi movy* [Lexical and semantic system of the Ukrainian language]. Kharkiv: Kharkivs'kyi derzh. ped. un-t im. H. S. Skovorody, 1997. 131 s. [in Ukrainian].
7. Mykul'chuk R. *Tematychna klasyfikatsiya fizychnykh terminiv-eponimiv* [Thematic classification of physical eponymous terms]. *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'viv's'ka politekhnika". Problemy ukrayins'koyi terminolohiyi* [Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Problems of Ukrainian terminology]. 2016. № 842. S. 92–95. [in Ukrainian].
8. Synyehub Ya. V. *Do pytannya pro klasyfikatsiyu ukrayins'koyi sotsiolohichnoyi terminolohiyi* [On the question of classification of Ukrainian sociological terminology]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina: zbirnyk naukovykh prats'. Seriya "Filolohiya"* [Bulletin of Kharkiv National University named after V. N. Karazin: a collection of scientific papers. Philology Series]. Vyp. 77. Kharkiv, 2017. S. 155–160. [in Ukrainian].
9. Sokolovskaya Zh. P. *Sistema v leksicheskoy semantike (analiz semanticheskoy struktury slova)* [System in lexical semantics (analysis of the semantic structure of a word)]. Kyiv: Vyshcha shkola, 1979. 192 s. . [in Russian].
10. Yatsenko N. O. *Nazvy viys'kovoyi formy odyahu v ukrayins'kij movi* [Name the military uniform in the Ukrainian language]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kyiv, 2007. 20 s. [in Ukrainian].